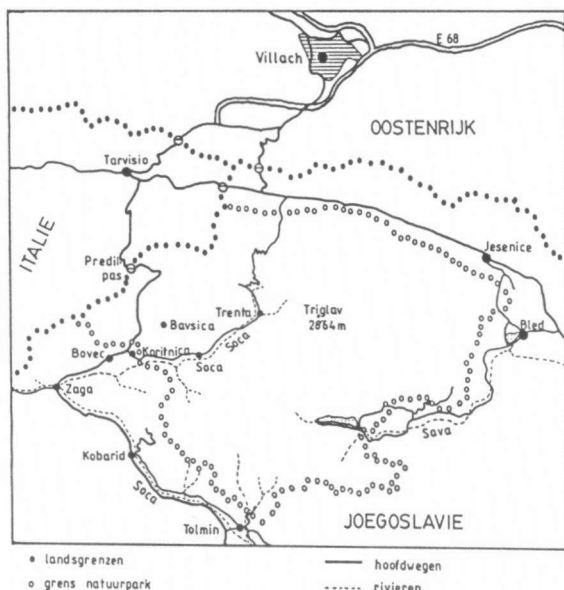

Julische Alpen

Vlinderaars kiezen nogal eens een vlinderrijk gebied als vakantiebestemming. Men kan daar het hart ophalen. De aantallen vlinders en veelheid aan soorten in sommige streken buiten onze landsgrenzen, zijn om jaloers op te worden. In dit artikel doet de heer Slot verslag van zijn vakantie in de Julische Alpen in Joegoslavië.

Onze vakantiebestemming dit jaar was Bovec, een plaats in de Julische Alpen in noordwest Joegoslavië. Dagvlinders laten zich hier in grote aantallen bewonderen, vandaar deze keuze. Bovec ligt (op 483 meter) midden in een imposante bergwereld, vlakbij Joegoslavië's hoogste berg de Triglav (2863 m). Maar de hoge temperaturen weerhielden ons ervan om klimmend zulke hoge sferen op te zoeken.

Rond de Triglav is een natuurpark van tweeduizend hectare bergland met een ongerepte natuur, gesierd met een weelde aan alpine bloemen en planten. Sparren komen hier minder voor dan

in de Alpen; wel komen er veel iepen voor. Voedselplanten voor de vlinders zijn er in overvloed; vooral Centauries groeien er overal. Gedurende twee weken in juli hebben we het Triglav natuurpark doorkruist, met bijzondere aandacht voor het Trenta- of Socadal en het naburige Kobarid (op 235 m).

Onze aankomst beloofde direct al veel goeds. Op de Predil-pas (1156 m) vlogen een Koninginnepage, enkele grote parelmoervlinders, Adippevlinder, Gele luzernevlinders en een Groentje.

Als de kans zich voordeed keken we ook naar nachtvlinders.

Onderstaand is een overzicht van de waargenomen soorten dagvlinders van 8 tot en met 22 juli 1987.

Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) namen we zes maal waar, vijf keer overdag en eenmaal 's avonds, op de verlichte ruit van onze kamer.

Van de Wolfsmelkpijlstaart (*Hyles euphorbiae*) vonden we slechts een volwassen rups op Cypreswolfsmelk.

Leuk was de ontmoeting met de Vleermuispijlstaart (*Hyles vespertilio* esper) 's avonds op bloeiend Zeepkruid.

Opvallend was het veelvuldig voorkomen van de Phegeavlinder (*Syntomis phegea*). Vaak troffen we paartjes in copula aan.

Koninginnepage (*Papilio machaon*): totaal vijf keer waargenomen, bij de Predil-pas, Trenta en Kobarid.

Apollovlinder (*Parnassius apollo*): in Bovec zelf hebben we enkele exemplaren waargenomen. In Bavsica vloog de soort zeer talrijk. Op een alpenwei met een weelde aan bloemen vlogen er welhaast een honderd rond. Vooral distels en centauries, maar ook wel knautia's werden druk bezocht. Het wit vetkruid groeit hier en daar overvloedig.

De Apollo's in de Julische Alpen zijn vrij groot. De vleugels van vliegende Apollo's maken een duidelijk waarneembaar ritselend geluid.

Op de laatste dag van onze vakantie vonden we twee stel parende vlinders op nog geen meter van elkaar in het gras. Jammer dat we toen net onze laatste diarolletje al hadden volgeschoten.

Groot geaderd witje (*Aporia crataegi*): bij Bovec namen we enkele exemplaren waar langs de beek de Soca. De vlinders vlogen vooral op Knautia.

Groot koolwitje (*Pieris brassicae*): kwam overal voor.

Klein koolwitje (*Pieris rapae*): eveneens een algemene soort.

Pieris manni: hebben we op verschillende plaatsen waargenomen.

Pieris ergane: één klein exemplaar gezien.

Klein geaderd witje (*Pieris napi*): was er overal algemeen.

Pieris bryoniae: de gele vorm hebben we tweemaal waargenomen in Koritnica op Alpenleeuwebekje.

Oranjetip (*Anthocharis cardamines*): we hebben nog één mannetje gezien op 12 juli in Koritnica.

Oranje luzernevlinder (*Colias croceus*): bij Kobarid waren enkele exemplaren.

Gele luzernevlinder (*Colias hyale*): deze vloog op klavervelden met Knautia, onder andere bij Kobarid.

Zuidelijke luzernevlinder (*Colias australis*): vloog op dezelfde plaatsen als de Gele luzernevlinder.

Citroenvlinder (*Gonepteryx rhamni*): de eerste week vlogen er alleen enkele afgevlagen dieren; de tweede week verscheen de nieuwe generatie (vanaf 18 juli). Vanaf toen kwam hij overal voor.

Boswitje (*Leptidea sinapis*): was overal algemeen, vooral in de eerste week.

Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*): kwam overal in kleine aantallen voor.

Blauwe ijsvogelvlinder (*Limenitis reducta*): van deze zuidelijke soort troffen we één mooi exemplaar aan in Kobarid.

Kleine ijsvogelvlinder (*Ladoga camilla*): deze was bij Kobarid vrij algemeen, vooral op bloeiende Braam. Hij vloog in Kobarid op dezelfde plaatsen als de Blauwe ijsvogelvlinder (*L. reducta*). Verschillende exemplaren hadden een opvallend smalle witte band op de bovenzijde van de voorvleugels. Verder zagen we één exemplaar bij Bavsica.

Grote vos (*Nymphalis polychloros*): van deze soort hebben we twee exemplaren waargenomen, één bij Bovec en één bij Bavsica.

Dagpauwoog (*Inachis io*): enkele exemplaren hebben we gezien.

- Atalanta** (*Vanessa atalanta*): op 19 juli, bij Bovec, vloog een afgevlagen exemplaar op bloeiende Liguster. Later zagen we nog twee verse exemplaren.
- Distelvlinder** (*Cynthia cardui*): een prachtig vers exemplaar zat op een distel op de laatste dag bij Bavsica.
- Kleine vos** (*Aglais urticae*): we hebben slechts vier exemplaren gezien, bij brandnetels in het Trentadal. Het aantal brandnetels is opvallend laag in deze streek.
- Gehakkelde aurelia** (*Polygonia c-album*): we namen enkele exemplaren waar, onder andere bij Kobarid, op bloeiende Braam.
- Keizersmantel** (*Argynnis paphia*): was op verschillende plaatsen te zien, onder andere vliegend op bloeiende Braam.
- Grote parelmoervlinder** (*Mesoacidalia aglaja*): was een veel voorkomende soort. Favoriete nectarplanten waren centauriesoorten.
- Adippevlinder** (*Fabriciana adippe*): kwam op verschillende plaatsen voor, maar was minder algemeen dan de Grote parelmoervlinder.
- Brenthis daphne**: deze mooie vlinder hebben we alleen in Kobarid aangetroffen, op bloeiende Braam en op Duizendblad.
- Zilvervlek** (*Clossiana euphrosyne*): hiervan zagen we slechts enkele exemplaren.
- Akkerparelmoervlinder** (*Clossiana dia*): één exemplaar zijn we tegengekomen in Kobarid.
- Tweekleurige parelmoervlinder** (*Melitaea didyma*): deze fraaie soort kwam algemeen voor. De vlinders vertoonden een grote variabiliteit in donkerschakeringen. Gele composieten werden druk bezocht.
- Woudparelmoervlinder** (*Melitaea diamina*): verschillende exemplaren hebben we waargenomen onder andere bij Bavsica.
- Bosparelmoervlinder** (*Mellicta athalia*): een algemene soort, die onder andere op Duizendblad fourageerde.
- Mellicta britomartis**: bij Bavsica waren enkele exemplaren.
- Dambordje** (*Melanargia galathea*): dit is hier misschien wel de meest algemene soort. De vlinders vlogen op centaurie's, knautia's en distels. Bij Slap boka (een waterval) vonden we een wijfje met de onderkant van de achtervleugels ongetekend wit (f. *leucomelas* Esper). Overigens zijn de Dambordjes in het Triglavpark aan de bovenzijde opvallend donker getint. Bij het bloembezoeken doet deze vlinder nog al eens rode parasieten op, die zich op het lichaam en de poten vastklampen. Het betreft jeugdstadia van *Trombididae*-soorten (mijten), die lichaamsvocht uit de vlinders zuigen.
- Satyrus ferula**: bij Kobarid vlogen vier exemplaren van deze prachtige donkere soort (drie mannetjes en één vrouwtje). De vlinders vlogen bij een kale rotsachtige helling in gezelschap van een Koninginnepage en een Dagpauwoog.
- Boserebia** (*Erebia ligea*): was hier een algemene soort.
- Zomererebia** (*Erebia aethiops*): zat vooral in het Trenta-dal, onder andere op Knautia. Een mannetje in paring droeg verschillende rode mijten.
- Erebia styx**: in het Trenta-dal vliegt de ondersoort *trentae* (Lorkovit), een prachtige grote donkerrode vorm.
- Bruin zandoogje** (*Maniola jurtina*): is hier een gewone soort. De mannetjes zijn erg donker gekleurd.
- Koevinkje** (*Aphantopus hyperanthus*): is ook een algemene soort met veel donkere exemplaren.
- Hooibeestje** (*Coenonympha pamphilus*): waren overal, maar niet talrijk. Ze hebben een geringe tekening aan de onderkant. Ze vlogen veel op centauries.

Apollovlinder (Parnassius apollo). Foto: Frits Bink.

Tweekleurig hooibeestje (Coenonympha arcania): met het Dambordje is dit de meest algemene soort. Snoept veel Centaurie-nectar.

Bont zandoogje (Pararge aegeria): hiervan hebben we enkele exemplaren gezien.

Rotsvlinder (Lasiommata maera): deze troffen we overal aan.

Boszandoog (Lopinge achine): deze lokale soort vonden we op twee plaatsen, bij Bovec en bij Kobarid.

Sleutelbloemvlinder (Hamearis lucina): we troffen nog een laat exemplaar aan op 8 juli op de Predil-pas. Hij was gevangen door een krabspin die zich op een witte schermbloem had verschanst.

Strymonidia spini: was overal in kleine aantallen aanwezig.

Groentje (Callophrys rubi): één exemplaar hebben we waargenomen op de Predil-pas.

Heodes alciphron: werd op twee plaatsen aangetroffen, onder andere op een graslandje langs de Soca.

Dwergblauwtje (Cupido minimus): was er vrij algemeen.

Boomblauwtje (Celastrina argiolus): hebben we slechts eenmaal een waarneming gedaan bij Kobarid.

Gentiaanblauwtje (Maculinea alcon): bij Bavsica zagen we een donker gekleurd vrouwtje.

Scolitantides orion: één waarneming.

Heideblauwtje (Plebejus argus): kwam algemeen voor.

Klaverblauwtje (Cyaniris semiargus): troffen we hier en daar in kleine aantallen aan.

Bleek blauwtje (Lysandra coridon): kwam overal voor, vooral in het Trenta-dal. Het is misschien wel het meest voorkomende blauwtje in deze tijd van het jaar. Hij fourageerde veel op Rolklaver en ook wel op Hennepnetel.

Icarusblauwtje (Polyommatus icarus): we hebben slechts enkele exemplaren gezien. Hij is hier niet zo algemeen als op andere plaatsen.

Groot spikkeldikkopje (Pyrgus alveus): twee exemplaren zagen we bij Koritnica.

-
- Kalkgraslanddikkopje (*Spalia sertorius*): slechts één exemplaar namen we waar bij Bavsica.
- Bruin dikkopje (*Erynnis tages*): was overal in kleine aantallen.
- Spiegeldikkopje (*Heteropterus morphheus*): van deze in ons land zeer zeldzame soort deden we één waarneming bij Bavsica op een berghelling. Het was een verdonkerd mannetje. Het miste de gele vlek op de voorvleugelpunt en de gerande witte vlekken op de onderzijde der achtervleugels stonden niet op een gele, maar op een grijze ondergrond (f. *obscura*).
- Bont dikkopje (*Carterocephalus palaemon*): kwam overal in kleine aantallen voor.
- Zwartsprietdikkopje (*Thymelicus lineola*): was vrij algemeen.
- Geelsprietdikkopje (*Thymelicus sylvestris*): we vonden enkele exemplaren op centauries.
- Kommavlinder (*Hesperia comma*): was niet algemeen.
- Groot dikkopje (*Ochlodes venata*): was het meest algemene dikkopje. Het zat onder andere op Veldsalie.